

ДІЛО

Видавничі Спілка „Діло“.

Львів, 20. квітня 1917.

З дуже поважних священичих кругів отримала інша редакція письмо, яке подаємо отсюда на сторінках нашого днівника як з огляду на побажання жерела, з котрого воно вийшло, так з огляду на загальний тон письмів порушників. Читамо там:

Ми чули про прикрай стан нашої справи в Холмщині і на Волині, а на дніж читали в часописах, що наши представники робили свої представлення у шефа генерального штабу. П. Романчук підніс справу таомінного шкільництва і адміністрації, відкликині авті У. С. Стрільців і інші командантів та спінені організованих ними українських шкіл. П. Меленевський вказав при цій нагоді на культурні потреби українських полонених в австрійських таборах, а д-р Трильовський не залишив і сюди висувути своє стереотипне домагання зближення українського легіону. Різне, піднесені п. Романчуком, були справі дуже важні, і дивувати ся треба, що вони не лишили в нашій, а і в державному інтересі стоять досить неподані, навіть не рушені. В справі, порушений п. Трильовським, гаїці по-ділені, — у всікім разі не уважають відповідним при сучасних справах підносити такі переходи речі, бо сила ослаблюється ся вагу головних домагань. Та з болем серця запримітили ми, що наші заступники не піднесли в цілому національнім справи нашої гр. кат., унітської, перекині в занятіх областях. Здавалось-би, що ця справа зовсім усунена в акції нашого поймінного представництва. Ми чули ще з початком року 1916, що наші ординарії мали внести представлення до «родатих» кругів о висилку наших священиків і привернені унії в Холмі і Волині. На жаль декто з ініціаторів занісся скоро іншим ділом, піднімав ім чужими чинниками якби нарочно, інші уважалися менші компетентніми в цій речі, і так залишено дальнє енергічне піднімання важності справи. Розуміється, що, коли не піддержано річи належно, то й застягла вона без успіху. За те заходилися ся наші противники дуже ревно і систематично, щоби стопа унітського священика і українська робота туди не піднялися і вони, маючи всюди своїх впливових людей, осігнули вловом свою ціль. Пригадко в побут деяких військових гр. кат. куратів в цих сторінках не значить чітко, бо вони остають там лише хвилі, є звязки військовим реформізмом і не можуть займати місця агітацією, а в кінці стрічають ся, як урядові священики другої держави, з деяким упередженням їхньої індивідності.

Гадаємо, що справа гр. кат. церкви мас в Холмщині і на Волині нестільки природну підставу в незгаслих давніх почуваннях людності для неї, а що вона має також важне національне і політичне значення. Церковна унія є з однієї сторони оборонним валом нашої народності проти польськів, а з другої сторони проти московівщини, котра створила собі в російській православній церкві аварія для своїх об'єднинних цілей. Автономна супорту російського правительства унітська церква буде би сильною помічницею національної і політичної автономії українського народу. Се зрозуміло вже наявність многій важливій вакордонні Україні! Дивно, що у нас ся справа й досі не діємоніюється. А що говорити про значнє поширеність унії на ході для міжнародного життя народів!

Та годі спінката вину лиши на інших, жаліється за самих світських представників. Ми мусимо відрітіти ся в груди і призвати ся, що наші кляї тут в першій рідні завинив. Найперше винні наші начальства, що видигнулиши зразу місцевій нації привернені унії в занятіх областях і маючи перед собою отворену велику місця розширення й на дальших землях, не додали до місця хвилі, покинули скоро те діло, не піднімали його дещо, а замість того піднімали іншу річ, котра буде цілком не на нас, а котра нас у іншій розвістроювала і перед тим ослаблювала. Дальше маємо жаль до наїх посівів священиків, що вже звого духовного звания повинні були розуміти вагу ся співачів і підпорядкіти всім силами як в нашій поймінній репрезентанції, так і у всіх міроздатних такого довіри, як до попереднього. Ухвали нія-

Виходить щоденно
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ

1 АДМІНІСТРАЦІЯ.
Львів, Рівненськ. 11. квіт.

Картка звич. писем. № 725.

Адреса тел.: «Діло—Львів».

Справа телеграфу № 1.

Руковідь
редакції: по-відсутні.

ПЕРЕДПРИЯТУ

в Австро-Угорщині:	
міською	710 ц.
чвертільно	5
шістьма	16
шістьма	22
у Львові (без доставки):	
міською	710 ц.
чвертільно	5
шістьма	14
шістьма	30

На відміну від цієї
платити за

Справа звичайна	Літера
Літера	Літера

у Львові 20 ц.

за крім п'ятнадцяти

Начальний редактор: Д-р Василь Панайко.

кої не принято, бо рішено ждати на дальший хід подій.

ВІДЕНИЙ. (Ткб.) Днівники висловлюють вдоволені й радість з приводу ласкавих слів цісаря, які містять повне признання і призначеність монарха для Німців в Австро-Угорщині. Німці до Габсбурзької династії і довре до неї виявили ся знов в як найяскінішим світі: из австрійців провідників німецьких партій. Особливо витягають днівники намір цісаря скликати в близькім часі Державну Раду, що усуває всякі сумніви в справі відновлення парламентарного життя. Далі днівники підносять, що народи монархі хотять сильною працею повести підо більшого доброту і внутрішній консолідації.

Проти програми Мілюкова.

Копенгаген, 20 квітня.

Російські днівники з 7 квітня, котрі вони сюди наспілі, приносять урядову нотатку, що заяві Мілюкова про завдання заграницької політики в Росії в цій війні містять тільки його особисті погляди, а не відповідь поглядів провізоричного правління. Становище Керенського до сих питань виводить ся із становищ тих кругів, до котріх належать від багатьох років. Основують ся вони на потребі оборонити країну від ворожих заборів і нації, нацість рішучо відкидає всякий за бір обlasti чужих народів і затримує на незалежність народів осередніх держав.

«День» в 8. с. м. дуже осиро полемізує з заграницькою програмою Мілюкова, котрої за той час вже виперлося з провізоричне правління. Сказано там: Царгород і пролівні належать ся турецькому народові. Чому російські жовніри мають проливати кров за те, що Мілюков із своїми особистими поглядами хоче мати Царгород.

Представники французьких і англійських соціалістів у російського правління.

Промови Мілюкова і Керенського.

ПЕТРОГРАД. (Пет. Аг.) Князь Львов і інші члени правління приняли д. 18. с. м. представників соціалістичних партій Франції і Англії. Представник англійських робітників Сандер повітав провізоричне правлінство іменем англійських робітників і цілого демократичного населення Англії, яка почуває себе щасливо, що може получить ся з російською демократією. Побуда демократії і республікін в Росії усуне в будущій всіму можливість війни. Англійські робітники не працюють для добіччі чи анексії, але для ідеалів свободи і демократії. Почуваємо себе щасливими, що в тій боротьбі англійська демократія іде рука в руку з демократією французькою і російською. Представник французьких соціалістів сказав, що французько-російський союз буде конечний для рівноваги в Європі, але союз сей міг бути тільки в трудом середній, як довго Росія стогнати під деспотизмом. Вже тоді одначе шукали ми близького пожиття з російським народом поневоленого царят, який тепер повалено. В тій самій війні не досить самого ентузіазму, треба його представити моральною солідарністю і единістю цілій. Сильна демократія Франції почуває вільною демократією Росії буде енергічно бороться як до успіху, до побуди над мілітаризмом, за свободу всіх народів, за те, щоб зробити всяку війну на землі неможливу.

У імені провізоричного правління почуває французьких і англійських гостей міністри заграницьких справ Мілюков і сказав: Немного часу минуло від наших відвідин в Англії і Франції, де говорили ми з вами про війну. Тоді чули ми, що вірите нам, бо знаєте нас особливо.

По авдієнції Німців у цісаря.

Німецькі міністри остають. Бобжинський уступає.

— Непримиримість Полянів

Відень 19. квітня 1917.

Авдієнція німецьких партій у цісаря має мати той наслідок, що німецькі міністри Урбан і Бернрайтер остають в кабінеті. Завтра прийде їх цісар на авдієнції, після чого появиться ся цісарське підручне письмо з призначенням для них і з заявою, що їх дімісії цісар не приняв.

За те є певне, що п. Бобжинський уступить. Про становище польського кола пише «N. Fr. Presse», що серед таємниць відносин з неправдоподібно, щоби Полянік якимсь новими обіцянками дали себе наложити до по-датливості.

Нінішня «Gazeta Wieczorowa» доносить з Відня: Дня 19. с. м. відбулося засідання парламентарної комісії польського кола, на якім презес Білінський здав справу про конференцію з президентом міністри і про положення. На той на засіданні панував без відмінної опозиції. Всі бесідники заявили, що по останніх подіях не можна мати дотеперішнього правління такою довірою, як до попереднього. Ухвали нія-

час просьба при рапорті у командаста відповідного відділу війська. Команданти мають бути в таких случаях як найбільше оглідні супроти жовнірів рільників. Відпустки можуть дістати лише самостійні рільники, лісники, державні, згадані їх найближчі своїякі (син, брат, сестра), а також колодії, бєннарі та сільські ковалі, оскільки виконують своє зване самостійно в інтерес рільництва і лісництва. З інших жовнірів рільників будуть воргановані робітничі партії. Час відвукти виносили найменше 5 тижнів. З відвукти будуть користати жовніри по черзі. Географічною границею для відвукту є Буг, дальше скінна границя політичних повітів Жовква, Львів, Дрогобич і Сколе, а вкінці місто Сокаль.

За душу сотника д-ра Омеляна Аввицького, основателя майже всіх новосандецьких українських товариств, відбудеться в Новім Санчи дnia 1. мая 1917 р. о год. 9 рано поминальне Богослужене, на котре новосандецьких Укайн запрошує — Василь Яворський іменем новосандецьких українських товариств.

Усунене з обігу й виміна сформуваних по чотирьох бланкетів. На основі роапорядку міністерства торговлі з 27. листого с. р. франковані по чотирьох бланкетах (карточки листи, переписні карти, описки і т. п.) тратити свію обігову силу 1. с. м. і можуть бути виміняні тільки до кінця цього місяця.

Замінані публичних львівів і брам каменіць. Команда м. Львова зарядила, щоб шинки були замінані в 8. год. веч. (на скільки не дістануть дозволу замінати аж в 9. год. веч.), першорідні реставрації в 11. год. вночі, в суботу в 12. год. вночі (з виником тих, що дістануть дозвіл замінати пізніше), каварні в 11. год. вночі (з виником тих, що дістануть дозвіл замінати пізніше), склепи з поживою і скелі полученні з робітниками в 8. год. веч., всі інші в 7. год. веч., фризери в суботу можуть замінати аж в 9. год. веч., в кінці брами каменіць мають бути замінані в 10. год. веч.

Заборона подавання цукру в каварнях. Д. 19. с. м. появився в "Вістнику державних законів" розпорядок, який забороняє подавати в каварнях і подібних підприємствах цукор, як також уживати цукру до певних виробів. Цукру, який гість привнесе з собою з дому, вільно уживати. Сей розпорядок входить в жите 20. с. м.

Обрядова пожива для Жидів у війску. Міністерство війни зарядило, щоб жовнірам Жидам, які зберігають свої релігійні приписи, подавати по змозі обрядову поживу. Коли б се в якісь випадку не було можливе, повинні духовні розійти їх релігійні скрупули, вказуючи на важкі часи.

Пам'ять Маківки. Вечерок для вшанування пам'яті У. С. Стрільців, що лягли голозами в боях на Маківці, заходом читальні "Просвіти" городецького передмістя пл. св. Юра ч. 5. в неділю 22 с. м. о годині 5.30 по волудні. В програму увійде: відчит, декламації і хори.

ЛЯГЛИ ГОЛОЗАМИ

Роман Носківський, лікар пісучник 87 п. п., приділений до служби до бatalionu полівих стрільців, в передвоєнних часах студент медичного відділу львівського університету, поніс геройську смерть дnia 2. цвітня 1917 р. Покійний уродився в Сороках, бучацького повіту, 1893 р. Ходив до гімназії в Бучачі і у Львові. В кругах молодіжі знаний був з того, що віддавався спортивному рухові і старався розбудити той дух між молодіжкою. Покінчивши гімназію, вирав медичні науки за предмет дальших студій. Рівночасно брав визначну участь в житті товариства "Медична Громада", належав до основателів академічного спортивного товариства "Україна" та був членом "Сокола Батька". З вибухом війни покликали Його до ц. і к. армії. В осені 1914 р. покінчивши він школу резервових офіцерів Юденбурзі і Віндіш-Файстриц. Його покликали опісля до сповідювання лікарської служби до Кнітельфельду до табору полонених. В маю 1916 р. пішов в поле, а в лютому 1917 р. приділили Його до служби при бatalionu полівих стрільців. Людянство в поведінку сути проти мужні здійснити собі скликаність то варішів-офіцерів так Українців як і тужміїв. Перед чужинцями був гідним представником свого народу, а се нерава трудна задача, що посвідчить кождий, що жив або жив серед злопінформованих, або непрінформованих чужих людей. Для 2. цвітня с. р. наїстила катастрофа

сінгових лягів становища тієї частини бatalionu, де Покійний пробував. Його хату засипали снігом маси. Всі, що виділи се нещасті, поспішили Покійному в поміч. Ми були сяято переконані, що нам вдасться Його уратувати живим. З напруженем всіх сил працювала жінка під проводом старшини. Але сіроща судьба закрила собі з нашим закодів, вона забрала Його нам на сіки. Тяжкий смуток газдів в очі всіх тих, що бачили, як сей ще перед кількома годинами здоровий, веселий та живий молодець, лежав тепер без життя, байдужий на все. Дня 6. цвітня с. р. відбувся похорон Покійного. В маленькім гірським селі робили ми приготування, щоб відлати поспільну прислугу дорого му товаришові. Зложили Його в домовину, а на домовину зложили військові відзнаки. Сотня воїнів під проводом старшини, много офіцієрів бatalionu, много старшини штабу бригадира і дивізіонера проволили Покійного на місце вічного спочинку. Коли по скінченю церемонії спустили доновину в глубоку могилу, бачив я, що по затартованих в війні лицах старих жовнірів плили слези глубокого жалю за молодим життям. Ми бачили, що прощаємо і тратимо Його на віки. Родині Покійного живуть в околицях, занятих російською армією. В. І. п.

Господарські вісти.

"Сільський Господар" комунікує:

У житковані сіно жатий. Після мін. розп. з 10. марта 1917 В. а. л. ч. 161 мають житивні комісії до 1. маю предложить старостям виказ грунтів, що надзвуваються на пасовище, а посаді таих грунтів, о скільки будуть їх уживати на пасовище для власної худоби, мають удостовірити се до 15. червня 1917 р. Пригадаємо в коротці, що на основі мін. розп. з 6. маю 1915 р. В. з. д. ч. 111 обовязані з грожанськими житивні комісії в кождім селі подбати, щоби всі житожні, пасовища і полонини були у відповідній спосіб спожитковані або на продукцію паші або на підніжну пашу (пасовище) для худоби. В сій цілі обовязані з житивні комісії списати всі сніжнати, пасовища і полонини, яких ужитковано потребувало би господарської помочі (механічне племінні, бороновані, підгноені, забезпечені косарів або косарок), або які мимо їх повної пригодності до ужитковання власних ужиткують нездійснено. Ужитковані сіх поспільних, о скільки власник до 15. червня 1917 р. не докаже, що буде їх відповідно ужиткувати, може старостою передати громаді, в якій лежать, або сусідній. Громада може підприняти тоді всі чинності, зміряючи до раціонального ужитковання споживати, пасовища і полонини. Може ставити огорожі, робити водопої, піддавати для звірят і т. н. Громада ужиткують тоді грунт сії даром.

У правильнені обороту рінка, ріпаку, іх олієм і макухами. Мін. розп. з 10. марта 1917 р. В. а. д. ч. 159 управильнє оборот краєвим ріпаком і ріпаком із збору 1917 р. в подібній спосіб як то ріпак. Після нього з хвилею збірки уважається ріпак і ріпак зі звінтями. Господарі можуть собі з власного збору полишати вільно відну скількість насіння, мусить однак вказати до 31. жовтня 1917 р. перед Австрійським контролльним банком для торговлі і про мислу, який з одиноко управленим до відбору занятого ріпаку і ріпаку, плошу, яку призначують на управу сіх ростин і скількість бажаного насіння. Ціна відбору зістала розмірно вирівняна з цінами інших олійних насіння і виносить при ріпаку 100 К при ріпаку 97 за 100 кг. лько найближча стація заладована в мішках купця готівкою, по оказаню дуплікату набірного листа. Контрольний банк має закуплене насіння відступити насіння по ціні закупки олійним, які належать до Воєнного Союзу для олії і товщі, 15 проц. всіго запасу а найменше 8000 метр. сотн. обовязані банк лишити на насіння для тих господарів, які бажають у себе звести управу сіх ростин. Просьби о відсту плені мають такі господарі вносити до Воєнного Союзу д. о. і т. (Kriegerverband für Öl u. Fettindustrie, Wien 1. Seitzergasse 1). Макухи відступлять олійні централі наші. Ціну їх усталить уряд винижавши населення. Господарі, які віддали ріпак чи ріпаку а провалювати жолочне господарство, мають право домагати ся достави 1/4 макухів, вироблених в їх насінні.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛЫ.

"Піткова система".

Часини Брацлав с. о. Миргород з Нарвами 100 (сте) К. — Анна Адамська Переяславль (абірка с. о. Василів) 21 К. — Вир. о. В. Граб Спасів 30 К. — Даниле Мороз Краків 5 К: почтм. Ксилінського з Момиче-

ва. — Д-р Мих. Філь з Закопане 10 К. — Д. Хорунж. Володимир Бабяк 5 К: о. пол. курати Івана Бодиара, хорунж. Івана Козири, обійм. поч. 221. — Іван Посилович о упр. шк. Берест 3 К: Володимира Вітошинського і. к. інсл. шк. в Грибові, Степана Сороку упр. шк. з Фльоринки, Олена Шведка упр. шк. з Брунтар. Андрія Нушату упр. шк. з Снітинці, Василія Сенишю упр. шк. з Ладанець. — Марії Попініанікова учит. Берест 3 К: Леоганію Яворську учит. з Жукова в Відні, Леоніту Челепіні учит. в Васючині, Казимиру Рейсову учит. з Любичі, Ізю Гайдучківку учит. в Залужжя. Олю Вересову з Пукова. — Марія Стельмахова Відень 5 К: Валерію Коцловську у Відні, Дору Секелову в Яворові, Івана Масиця надпор. 24 п. п. нач. караб. Фрайленталь. Івана Лучаківського, судію в Стрию, д-ра Володимира Кучера пресф. и. к. укр. гімн. Львів.

З Яворівщини.

— 16. цвітня.

Українська захоронка — Жіноча Громада. — В яківсь концерт. — В сораві виселенці. — Нелюдість селян з грішкою. — Збори в Іллоручакові У. П. Р.

Коли би остаточно приняти, що всі відновлені по Інавазії українські товариства в Яворів гарно розвиваються, то все ж таки доволі важко було вказати на прояви їх діяльності, іх громадчанської роботи. На ділі одна лише "Жіноча Громада" правильно функціонує та може похвалити ся гарними успіхами праці. Сє товариство поклало своїм завданням плектати серед дітей народно релігійного духа, зробити про виховання молодіжи на чесніх і трудах громади та в тій цілі поклало до життя "Українську Захоронку", яку ведуть від 1912 р. С. Служебниці. Захоронка міститься у власній реальності С. Служебниць, яку удалось ся заходить між д-ром Ю. Пітліка набути для них в минулому році, щоби в той спосіб забезпечити їх істовування і удержання та посебити їх праві. Науку поширилися близько 60 дітей тутешніх місцин, по частині за невеличкою оплатою, а крім того удержують С. Служебниць власним коштом кілька сиріт, що втратили рідичів в часі і на війні. Видатки, полученні з веденем Захоронки, покрили її Жіноча Громада, а доходять вони місечно до 80 К. На сі кошти складаються ся головно скupі членські вкладки та прилюдні збирки або приватні датки, решту покриває ся з попередньо перед війною призбирианих фондів. Успішність праці С. Служебниць в Захоронці викликала ся наглядно на пописі з нагоди гостей с. Миколая в грудні 1916. Серце раділо, хріща віра з живучістю і надією на красу долю нашого народу, коли почало ся миле щебетання діток про Україну, рідний край і народ, про українську церкву. Побажати би, щоби Жіноча Громада взяла ся знов випробуваннями способами з перед війни призбириувати потрібні фонди на свої видатки і ведені Захоронки через уряжування концертів, фестинів, таємниць склонін. Наше патріотичне життя поєднує діяльність до живішого і рухливішого народного життя, до успішної праці і в тім напрямі пти за почином Львова та інших місцевостей в краю.

Се чайже дуже невідрядна обязя, що від часу уступлення Росії в Яворові не уладили між ані одної поважної української народної маніфестації ані концерту. Шевченківські роконини прогомонили тут безслідно в сім році, як торік. Не так у наших сусідів. У них а часта концерти, обходи, венти, а крім того кождий урядник буде Польщу, де тільки зможе і нагода трафити ся. Лехкі нам навіть вдачній концерт устроїти, коли ж істине досить добрий мішаний хор при церкві та мамо в місці знаємому солістку п. Омелянію Шіховську, що поширила науку співу в славній звіній школі Павліків Новаківської. Її виступ на концерті, уладженім військовими властями 12. цвітня на дохід від зборів по упавших вояжках 2. армії, стрінувся в загальному симпатію і здіволяєм звірою публіки. З українських пісень виконали п. Шіховська Лисенкового укладу "Розжалобили душа моя" та "Айстір" — річи доволі трудні, а відсвітали їх в звіні арозумім не звичайно гарно. Чужинні офіцери, між котрими було чимало укінчених учнів консерваторії світової слави в Відні, Паризі, Празі, дуже симпатично віднеслися до української пісні та не мали слів похвали для сильного і звучного голосу й вишколеня машої сивачки.

В найближчих дніх всі виселенці, приміщені в тутешніх повітів, мають дістати вже живіння підмогу, від данна велими пожадану і очікувану. Що правда, влада позволили буди минулого року на поселене в Яворівщині лихих евакуованих, що мали більшу скількість худоби або заповнене на давній час удержання, однак по кількох місяцях всякі їх засоби

